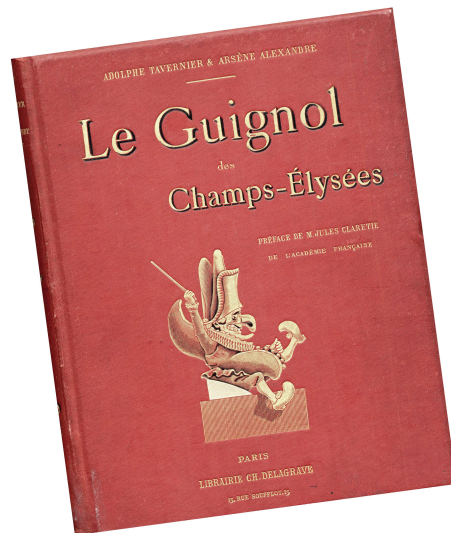

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(ELMUSEUMKRUISELKRANTKRABEL) DoePAK DuPAK
Nr. 37

Poppenspe(e)lmuseum: een beeldmerk met Polichinelle

In het *beeldmerk* van het museum zie je links een oud-Hollandse *Jan Klaassenfiguur* afgebeeld: hij hanteert een *knuppel*. Rechts van deze nakomeling van de Italiaanse *Pulcinella* (spreek uit: poeltsjien^glla) kun je Jans vrouw *Katrijn* ontdekken. Ze zwaait met een *mattenklopper* en wipt met een draad aan haar schoen een letter 'E' uit de naam van het museum. Deze (extra) letter in 'spe(e)l' maakt duidelijk dat het *Poppenspe(e)lmuseum* niet alleen een *erfgoedinstelling* is waar je mag rondkijken en studeren, maar waarin de bezoekers ook vaak de vraag wordt gesteld: 'Zelf eens proberen?' De figuurtjes in het logo verwijzen ook naar enkele andere karakteristieke hoofdpersonen uit het tragikomische negentiende-eeuwse (volks)poppentheater, waaronder de Duitse *Kasperl* en de Engelse *Mr Punch* (spreek uit: puntsj, de u bijna als een a) met zijn vrouw *Judy* (spreek uit: dzjoedie). De twee figuurtjes in het logo zijn afgeleid van de Franse *Polichinelle-figuur* (spreek uit: poliesjien^l). Hij staat weer verguld afgebeeld op het omslag van het in 1889 uitgegeven boek 'Le Guignol des Champs-Élysées' en is herkenbaar aan zijn imponerende hoed, kin, neus, buik en bochel. *Guignol* (spreek uit: gienjøl, met de g van 'goal') is de hoofdpersoon in de poppenkast van de Zuid-Franse stad Lyon. Met het woord 'Guignol' wordt ook wel poppentheater bedoeld. Het museumlogo is in 1984 ontworpen door *Ad Swier* en *Otto van der Mieden*.

Wil je meer te weten komen over internationale (volks)poppenkastfiguren en over kunstenaars die zich lieten inspireren door het poppentheater? Maak een reis door de wonderde wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs. Raadpleeg ook eens onze websites www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2, www.poppenspel.info of www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl. In onze *web- en museumwinkel* vind je gezelschapsspellen op poppentheatergebied en heel veel documentatie. Tekst en realisatie: Otto van der Mieden © (2007). Veel plezier en applaus!

Doepak is hét Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbel! Een dupák (spreek uit: doepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegang opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurteelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doode stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, dekte en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwierven de armen wijd uit.